

Egy pokolgép mechanikája

KÖNYVKRITIKA - AZ ÉS KÖNYVE - LXI. évfolyam, 11. szám, 2017. március 17.

Az ÉS könyve márciusban - *Vajda Mihály: Rejtekek a posztmodernben. Kalligram Kiadó, Pozsony, 2016, 1104 oldal, 3900 Ft*

A vajdai/heideggeri beszédmód előfeltétele, misztikus biztosítéka a lét. Az ember belevetettségeként, faktikus kontingenciaként (alaptalansággént, esetlegességgént) tapasztalja meg. A hátborzongató otthontalanság jéghideg, szorongásteli állapota Vajda szerint az alapállapot, minden egyéb: származtatott. Mivel a lét mint lét kizárólag tapasztalatilag hozzáférhető, fogalmilag viszont „nem vehető birtokba”, a stratégia innentől fogva abban áll, hogy ennek a - kizárólag a személyes belátáson alapuló - szférának az alapján mindazt, ami ezen „felül”, létezőként „jelenik meg”, delegitimálja, mint a létet mint létet meghamisító, a lét mint lét eredendő állapotát elleplezni igyekvő „ideológiát”. A stratégia a maga nemében zseniális. A lét minden létező diskurzus aláaknázására alkalmas pokolgép. Ha az egész „modernitás” - ma is velünk lévő - alapproblémája, hogy a lét elfeledett/kimondhatatlan, okkal bélyegzünk mindent, ami állít valamit, a létet már eleve elvétő, azt meghamisító ideológiának.